
Национална стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България

Република България като пълноправна държава-членка на Европейския съюз се включва в изпълнението на стратегическите цели на Лисабонската стратегия - "за да подобри качеството на живота на своите граждани и околната среда до 2010 г. Европейският съюз трябва да се превърне в най-конкурентоспособната и динамична икономика на знанието в света, способна на устойчив икономически растеж, с повече и по-добри работни места и по-добра социална интеграция. Гражданите и бизнесът трябва да имат достъп до евтина комуникационна инфраструктура на световно ниво'.

Тенденциите в развитието на широколентовия достъп в държавите-членки на Европейския съюз показват, че за кратък период от време високоскоростният достъп до интернет се е превърнал във фундамент на модерната икономика. Всичко това прави част от държавите-членки световни лидери в достъпността, използването и внедряването на широколентов достъп.

Динамиката на европейската икономика в голяма степен зависи от развитието и въвеждането на новите технологии. Европейската комисия е идентифицирала редица инструменти, които могат да бъдат разгърнати на местно ниво за подобряване на достъпността до високоскоростен интернет.

В тази връзка Република България е изправена пред предизвикателството да се доближи до развитите европейски държави, като преодолее изоставането си, както по отношение на свързаност и приложение на широколентовите технологии от страна на бизнеса и потребителите, така и по отношение на ползваемостта.

Изпълнението на поставените цели е обвързано с изготвянето на рамка регламентираща процеса на разпространение на широколентовия достъп в страната.

Първата стъпка за реализиране на рамката е приетата от Министерския съвет на 25 ноември 2009 г. [Национална стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България](#).

Национална стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България, очертава визията, целите и насоките за разпространението, достъпността и популяризирането на широколентовия достъп в страната, като ключов фактор за преодоляване на "широколентовото разделение" между отделните региони и изграждането на информационно общество.

Визия

Стратегията за широколентов достъп като елемент от цялостната програма на правителството е: до 2013 г. гражданите на Република България да имат възможност да ползват широколентов достъп. Това ще се постигне чрез съгласувани политически, регулаторни, икономически и други мерки.

Цели

Стратегията дефинира цели, реално изпълними за постигане на максимално покритие, надеждна свързаност, високи скорости и достъпност за крайните потребители и обхваща периода 2010 - 2013 г.

За целите на Стратегията за широколентов се счита достъпът, осигуряващ едновременно гласови, данни и видео услуги, при "on-line" свързаност при препоръчителната долна

граница от 1Mb/s.

Приоритети

Достъпност като наличие/възможност (Accessibility) - широколентовият достъп приоритетно развиван и подпомаган като максимално достъпен за гражданите и бизнеса.

Достъпност като цена (Affordability) - широколентови услуги на достъпни цени за крайните потребители.

ИТ умения - насърчаване на образователни програми за повишаване ИТ уменията на населението.

Киберсигурност - постигане на необходимото доверие за ефективно използване на съответните услуги и приложения.

Принципи

Фокус върху гражданите - оценяване на приноса за гражданите на страната като крайни потребители.

Равнопоставеност - равен достъп до широколентова свързаност независимо от географското местоположение.

Координация и сътрудничество - бизнесът, правителството и местната власт в сътрудничество за осигуряването на ефикасна и ефективна широколентова инфраструктура, приложения и услуги.

Пазарно-базирани инвестиции - предприеме на съответни мерки, за защита на общественения интерес от страна на държавата там, където пазарните сили не могат да осигурят широколентови услуги.

Публично-частно партньорство - публично-частното партньорство като един от успешните финансови инструменти за осигуряване на инвестиции в публичната инфраструктура, когато държавния и общинските бюджети не разполагат с необходимия ресурс.

Устойчиво развитие - политиките, свързани с широколентовия достъп, регулирането и другите инициативи следва да бъдат прозрачни, гъвкави и да създават основите на стабилни конкурентни пазари, включително използването на иновативни технологии. Политиките да са технологично неутрални, като всяка интервенция от страна на държавата трябва да е насочена към стимулиране на конкурентните резултати от функционирането на пазара. Решенията да се вземат с поглед към оптимизиране на дългосрочните цели. На последно място, на не и по-важност *съобразяване с политиките, инициативите и принципите на ЕС.*

Очаквани резултати

Изготвяне и реализиране на проекти за разпространение на широколентов достъп за изравняване възможностите на жителите на слабо населени и отдалечени райони с предлаганите в големите градове.

Подобряване на конкурентоспособността на българската икономика, чрез осигуряване на платформа за иновации и изследвания.

Улесняване и стимулиране използването на широколентовия достъп от бизнеса за въвеждането на нови бизнес стратегии и предоставянето на нови услуги на крайните потребители.

Постигане на технологични резултати с оглед достигане на определени нива на покритие с широколентова свързаност при определени скорости.

Състояние на широколентовия достъп в Република България

Икономическата логика на предоставянето на широколентови услуги е такава, че от гледна точка на пазара не винаги е рентабилно да се инвестира в тях. Поради различията в гъстотата на населението по принцип е по-рентабилно широколентовите мрежи да се развиват там, където потенциалното търсене е по-голямо и концентрирано, т.е. в гъстонаселените райони. Невъзможността пазарните сили да осигурят широколентови

услуги своевременно, на достъпни цени, на всички граждани независимо от географското им местоположение на територията на страната, обуславя необходимостта от държавна намеса, за да се защити обществения интерес.

Проведеното [Изследване на състоянието на широколентовия достъп в Република България](#) потвърждава негативната картина по отношение разпространението на широколентов достъп у нас. В Република България нивото на проникване на широколентов достъп е близо 2 пъти по-ниско от средния показател за ЕС, като в селските райони широколентов достъп на практика почти липсва. Нивото на проникване на широколентов достъп в Република България към м. юли 2009 г., е 11.9% при 23.9% средно ниво по този показател за ЕС ([COCOM09-29 FINAL Broadband July09](#)).

Основните резултати от изследването показват, че от общо 253 града в нашата страна, едва в 126 от тях има повече от два доставчика на интернет, като София е на първо място с 93, следвана от Варна с 36, Пловдив с 26, Бургас с 21 и т.н. В 81 града има два, а в 38 има един доставчик на интернет. В 8 града няма нито един доставчик на интернет. От около 5049 малки населени места (села) в нашата страна, в 116 от тях има повече от два доставчика на интернет; 228 села имат два доставчика на интернет; 708 села имат един доставчик на интернет, а в 3997 няма нито един.

Реализирането на Стратегията ще се осъществи поетапно, съобразено с наличния финансов ресурс, насочен за постигане целите, заложи в нея. Началният етап включва периода 2010 и 2011 г. Ще се търсят варианти за реализиране на ефективни модели на публично-частно партньорство, като за всеки случай ще се подхожда индивидуално според спецификата на населеното място. Съфинансирането от страна на частни стопански субекти в рамките на публично-частното партньорство може да достигне до 50%.

Това е сценарий, при който биха се постигнали възможно най-добри резултати. При подобно развитие през 2010 г. могат да бъдат стартирани проекти, които да обхванат с междуселищна свързаност, комуникационно оборудване и/или вътрешноселищна свързаност приблизително 26 населени места (всяко от тях с население от порядъка на средно 20 хил. души). Приблизително ще бъдат обхванати около 520 000 души от населени места, попадащи в зони коти биха могли да се идентифицират като сиви и бели зони изхождайки от "Насоките на Общността относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разгръщане на широколентови мрежи" на Европейската комисия. Необходимият финансов ресурс от [Оперативна програма "Регионално развитие"](#) за обезпечаване на инвестиционните проекти през 2010 г. е в размер на 15 млн. лв.

През 2011 г. ще се стартират проекти, които да обхванат с междуселищна свързаност, комуникационно оборудване и вътрешноселищна свързаност приблизително 50 населени места с население от порядъка на 760 000 души. Необходимият финансов ресурс от Оперативна програма "Регионално развитие" за реализиране на инвестиционните проекти през 2011 г. е в размер на 25 млн. лв.

При реализиране на по-песимистичния сценарий, при който за обезпечаване изпълнението на проектите се разчита единствено на финансови средства от Оперативна програма "Регионално развитие" без елемент на съфинансиране от страна на пазарните участници, постигнатите резултати биха били значително по-лоши.

И в двата случая тежестта за централния бюджет през първите три години ще бъде в рамките на бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Паралелно с дейностите по изграждане на широколентов достъп ще се подпомагат и бенефициентите по мярка 321 от [Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.](#) във връзка с подобряване на достъпа до услуги, свързани с информационните и комуникационни технологии в селските райони.

Втората стъпка е свързана с изготвянето на Рамковата програма за изпълнение на Стратегията (Национална програма) съдържаща конкретни мерки, пътна карта за изпълнението и финансова рамка, след извършване на детайлно проучване на нуждите от широколентов достъп и моделите за публично-частно партньорство. Срокът за изготвяне на тези документи е м. март 2010 г. Рамковата програма ще изведе основните принципи за реализиране на проектите, по-важните от които: технологична неутралност, равнопоставеност, прозрачност, устойчиво развитие и други.

Последната стъпка обхваща разработването на проектните предложения за изграждане на широколентова инфраструктура по ОП "Регионално развитие" (в периода май-юни 2010 г.), осъществяването на мониторинга и управлението на проектите (м. декември 2010 г.).

Лица за контакти:

г-н Христо Христов - началник отдел в дирекция "Информационни технологии", тел: 02/949 2355, e-mail: hristov@daits.government.bg ;

г-н Лъчезар Василев - главен експерт в дирекция "Съобщения", тел.: 949 2425, e-mail: ivasilev@daits.government.bg